

CPS^{rbc}/RWB^{bhg}

Ref.: RWB^{BHG} / Advies 27 (10-11-08)

Advies nr. 27

betreffende de thema's inzake onderzoek die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgens de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ter sprake moet brengen ter gelegenheid van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie 2010 en over de nagestreefde resultaten.

Dit advies werd voorbereid door de Werkgroep "Presidency text 2010" van de RWB^{BHG} onder het voorzitterschap van Olivier Witmeur, voorzitter van de RWB. Het werd op 10 november 2008 goedgekeurd door de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Woord vooraf

Overeenkomstig artikel 4 §1, al.2 van de Beschikking van 10 februari 2000 (B.S. 16.03.2000) betreffende de oprichting van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, heeft de heer Benoît Cerexhe, minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met economie, werkgelegenheid, wetenschappelijk onderzoek, brandbestrijding en dringende medische hulp, de Raad voor het Wetenschapsbeleid bij monde van zijn vertegenwoordiger verzocht een advies te formuleren voor het onderzoek binnen de raad ter gelegenheid van de 35ste plenaire vergadering van 26 september 2008.

Inleiding

De werkgroep werd bij hoogdringendheid opgericht omwille van de dwingende aard van de toegemeten timing; hij zou over slechts één werkvergadering hebben beschikt om zijn taak uit te voeren. De kwestie van het programma van het "voorzitterschap onderzoek" ter gelegenheid van het Belgisch voorzitterschap in 2010 werd in september 2008 besproken binnen de vaste commissie CIS (Coopération Internationale Samenwerking) van de IMCWB (Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid). Deze CIS-commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de federale overheid en de overheden van de zes deelstaten. Op 15 oktober 2008 werd een eerste tekst, voorbereid door minister Benoît Cerexhe, er voorgesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De CIS-commissie is vervolgens overeengekomen om een "drafting group" op te richten. De bedoeling was een programma van het "voorzitterschap onderzoek" op te stellen en het op 13 november 2008 reeds een eerste keer voor te stellen aan het DGE (directoraat-generaal Coördinatie en Europese aangelegenheden belast met het Europees beleid van België). Diezelfde tekst zal enkele dagen later in de CIS-commissie worden onderzocht. Gezien deze korte deadline zal de "drafting group" begin november opnieuw bijeenkomen. Dat is ook de reden waarom deze werkgroep van de RWB^{BHG} heeft aanvaard met hoogdringendheid te werken.

De werkgroep

De werkgroep was samengesteld uit Carole Dembour (kabinet van minister B. Cerexhe), Isabelle Lefebvre (ULB), Catherine Rouyer (UCL), Estella Varas Reyes (kabinet van minister B. Cerexhe), Mathias Cys (Agoria), Xavier Dehan (RIB), Jacques Gervais (IWOIB), Peter Schelkens (VUB), Olivier Witmeur (voorzitter van de RWB^{BHG}) en Paul Van Snick (secretaris van de RWB^{BHG}). Hij is op 24 oktober 2008 samengekomen. Het ontwerp-advies werd door de werkgroep goedgekeurd na afloop van een procedure via e-mail op 3 november 2008. Het werd vervolgens door de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 10 november 2008 goedgekeurd steeds via een e-mailprocedure wegens de hoogdringendheid van het debat.

1. Historiek en motivatie van het advies

Gedurende heel het tweede semester van het jaar 2010 zal het voorzitterschap van de Europese Unie aan België toevallen. Bij de voorbereiding van dit voorzitterschap moet rekening worden gehouden met de nieuwe Europese context die gedefinieerd is door het Verdrag van Lissabon, dat in 2009 van kracht zou moeten worden. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal tijdens het voorzitterschap en tijdens de Spaanse en Hongaarse voorzitterschappen (Voorzitterschap in trio van januari 2010 tot juli 2011), optreden als woordvoerder bij de Raad Onderzoek, raad van "categorie 3" opgenomen in de Raad Concurrentievermogen.

Het Verdrag van Lissabon legt de voorstelling van een gezamenlijk programma door de drie betrokken landen op. Dit houdt in dat de voorbereiding van het Belgisch voorzitterschap wordt aangevat voor het overleg met de partners van het zogenaamde "teamvoorzitterschap" en de Europese Commissie. De federale regering heeft vastgelegd dat het overleg over het programma zal plaatsvinden tijdens het laatste kwartaal van 2008 en dat de afwerking ervan zal volgen tijdens het eerste kwartaal van 2009. In het voorjaar van 2009 moet het eerste ontwerp-programma van het "teamvoorzitterschap" normaliter worden goedgekeurd. Ten slotte moet, na raadpleging van het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Europese Commissie, het programma van het trio absoluut worden voorgesteld aan de Raad Algemene Zaken van de Europese Unie in november 2009.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest neemt vanaf nu de leiding van het programma van het "Belgisch voorzitterschap" op zich. Het doel van het onderhavige ontwerp-advies is ook aan de Brusselse minister belast met onderzoek, een selectie van thema's voor te stellen die in het kader van deze besprekingen een Brusselse toegevoegde waarde kunnen aanbrengen. Dit ontwerp-advies houdt tegelijkertijd rekening met de Europese voorrechten, de prioriteiten van het wetenschapsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de specifieke kenmerken van ons gewest.

2. In overweging genomen thema's en verwachte verwezenlijkingen

Alvorens de thema's en doelstellingen aan te snijden die de Brusselse regering volgens de raad in overweging zou moeten nemen om aan dit onderzoeksvoorzitterschap die broodnodige Brusselse toets mee te geven, erkent de Raad allereerst de noodzaak om van onderstaande thema's continue thema's te maken. Zij maken ofwel deel uit van de lopende agenda van de Europese Unie, of zullen wegens hun cyclische karakter zeker worden behandeld onder het Belgische voorzitterschap:

- Follow-up van de vooruitgang van de Europese Onderzoeksruimte (EOR) en van de vijf thema's bepaald na het "Proces van Ljubljana", d.w.z. het beheer van het intellectuele eigendom voor de openbare onderzoeksinstellingen, de promotie van de mobiliteit van de vorsers en de verbetering van hun loopbaanvoorwaarden, een wettelijk kader voor de pan-Europese onderzoeksinfrastructuren, de gezamenlijke programmering van het onderzoek, en ten slotte de internationale samenwerking.
- Follow-up van de werkzaamheden gewijd aan de 3%-doelstelling, ook al zal dit reeds uitgebreid zijn behandeld door de vorige voorzitterschappen.
- Tussentijdse evaluatie van de resultaten van het 7de kaderprogramma en van de doeltreffendheid van de gebruikte instrumenten, met gevolgen voor zowel het einde van het 7de kaderprogramma als het volgende kaderprogramma.
- Evolutie van het Europees Technologie-instituut (E.T.I.) en van de Kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG's).

Eén van de grootste uitdagingen van het Brusselse voorzitterschap zal de Conferentie van het Voorzitterschap zijn, waarvan de thema's de toekomstige werkzaamheden van de Europese Unie zouden moeten kunnen voeden. Teneinde de Brusselse identiteit onder het voetlicht te plaatsen stelt de raad de volgende thema's voor, waarbij vaststaat dat innovatie het sleutelwoord van het Brusselse voorzitterschap moet zijn, zoals dat reeds het geval was in 2001. Het eerste thema van het programma van het voorzitterschap van 2001 was het "Activeren van de oprichting van de Europese ruimte voor onderzoek en innovatie".

- De belangrijke budgettaire inspanningen van het Gewest ten gunste van het onderzoek hebben een groei opgeleverd van de rechtstreekse financieringen aan de ondernemingen en aan de academische onderzoekscentra. Meer dan ooit vormt de samenwerking tussen deze twee soorten actoren een cruciale inzet voor het gewest. In deze context is het partnerschap tussen de academische onderzoekscentra en de industrie een thema waarvan de ontwikkeling het mogelijk zou moeten maken om in de conclusies aan de Europese Raad in december 2010 tot een tekst te komen. In het begin van de

vaststellingen gedaan in het kader van de tussentijdse evaluatie van het 7de kaderprogramma zouden bepaalde nieuwe regels kunnen worden uitgewerkt met het oog op het volgende kaderprogramma. Hieraan moeten de kwesties van het intellectuele eigendom en het Europees octrooi worden gekoppeld. De versterking van de deelname van de KMO's aan de kaderprogramma's wordt eveneens vermeld.

- "Gezien het belang van ETP's (European Technology Platforms) dient ook bijzondere aandacht besteed te worden aan hun evaluatie en herziening, in overleg met de Europese Commissie.
- Wij zijn voorstander om hierover een evenement te organiseren onder het Belgische Voorzitterschap."
- Het Brussels Gewest kent een sterke dienstenactiviteit, ook een gebied van innovatie dat vaak wordt onderschat. Zo wordt, in een benadering die rekening houdt met een wens tot zichtbaarheid, voorgesteld een conferentie te organiseren over het thema van innovatie in de dienstensector. Dit soort activiteit is immers bijzonder goed ontwikkeld in België, en nog meer in Brussel.
- In het kader van het Gewestelijk plan voor Innovatie hebben de gezondheidsindustrieën een belangrijk aandeel in handen. Hetzelfde geldt trouwens in het Vlaams gewest (bijvoorbeeld het VIB) en het Waals gewest (bijvoorbeeld de "uitmuntendheidspolen"). Het lijkt dus opportuun de Europese Unie uit te nodigen een tweejaarlijks evenement te organiseren dat gericht is op de gezondheidsindustrieën in ruime zin, naar het voorbeeld van wat zij reeds gedaan heeft voor de ICT. De grote rijkdom van ons gewest op het gebied van onderzoek gewijd aan gezondheid rechtvaardigt een dergelijk initiatief.
- Daar het voorzitterschap wordt uitgeoefend door een grote stad wordt het thema van innovatie in een stedelijk milieu en de samenwerking tussen de grote steden eveneens voorgesteld.
- Op dezelfde manier zou rekening moeten worden gehouden met het thema van milieuonderzoek in het kader van de grote steden, misschien door te vertrouwen op het speciale karakter van Brussel, hoofdstad van de Europese Unie.
- Ten slotte, "last but not least", is het ongetwijfeld noodzakelijk nogmaals aan te dringen op het belang van het onderzoek en, steeds rekening houdende met een wens van zichtbaarheid, wordt voorgesteld het feit te benadrukken dat het onderzoek op zich een belangrijke economische speler is, zowel rechtstreeks en op korte termijn, bijvoorbeeld door de werkgelegenheid die zij schept, als onrechtstreeks en op middellange termijn door de secundaire weerslag ervan. De raad stelt voor een conferentie voor te stellen over dit thema en er een "light" publicatie van te drukken, bestemd voor het grote publiek en de politieke beleidsmakers.
- Daar de grote ICT-conferentie plaatsvindt tijdens het Belgische voorzitterschap, zouden de ICT-thema's eveneens naar voren moeten worden geschoven (bijv.: breedbandtoepassingen, aanmaak van software in netwerk, 'Internet of things', volksgezondheid, gebruik van het internet door gezinnen, Télématic, ...).

Er mag trouwens in geen geval uit het oog worden verloren dat Brussel zich kandidaat gesteld heeft als vestigingsplaats voor de zetel van de toezichhoudende autoriteit van Galileo. Het zou zeker gepast zijn contact op te nemen met andere raden die bij dit dossier betrokken zijn. Ten slotte dient te worden opgemerkt dat dit een aanvulling zou kunnen vormen op het gezamenlijke project van de federale en de Vlaamse overheid, namelijk het organiseren van een evenement inzake onderzoek naar veiligheid.

